# DERS TANITIM ve UYGULAMA BİLGİLERİ

| Dersin Adı | Kodu | Yarıyıl | T+U+L (saat/hafta) | Türü (Z / S) | Yerel Kredi | AKTS |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Türkçe Edebiyatta Kadın Yazını (1895-1950) | KHAS 1466 | Güz-Bahar | 03+00+00 | Seçmeli | 3 | 5 |

| | |
|---|---|
| Akademik Birim: | Ortak Dersler Bölümü |
| Öğrenim Türü: | Örgün Eğitim |
| Ön Koşullar | Yok |
| Öğrenim Dili: | İngilizce |
| Dersin Düzeyi: | Lisans |
| Dersin Koordinatörü: | - - |
| Dersin Amacı: | Bu ders, öğrencilerin Türkçe edebiyatta modern edebi türlerin üretiminin başladığı tarih itibariyle, kadın yazınına özgü anlatım stratejilerini, metinlerarasılıkları, paralel izlekleri, linguistik ve semantik yapıları takip edebilmelerini; feminist eleştirinin geliştirdiği jino-eleştirel okuma metodolojisiyle kadın yazarların edebi metinlerine eleştirel okuma yapabilmelerini sağlar. |
| Dersin İçeriği: | Türkçe Edebiyatta Kadın Yazını (1895-1950), kadın yazarların modern edebi türler dahilinde ürettikleri ilk örneklerden başlayarak, geç Osmanlı döneminden, modernist edebiyatın 1950 sonrasında yaratacağı kırılmaya dek, kadın yazının kurucu metinlerini ele alır. Öğrencilerin bu metinleri jino-eleştirel okuma yönteminin sağladığı anlatısal olanaklarla değerlendirebilmeleri için, jino-eleştiri teorisinin temel kaynaklarından da yararlanarak; öğrencilere hem teorik metin okuma becerisi kazandırmayı hem de bu terminolojik ve metodolojik birikimi, edebi metinlere yapacakları edebiyat eleştirisinde işlevsel biçimde kullanmayı öğretmeyi amaçlar. Bu nedenle ders, hem teorik metinler, hem edebi metinler, hem de edebi metinlere jino-eleştirel okuma yapan akademik metinler içerir. |
| Dersin Öğrenme Çıktıları (ÖÇ): | • **1-** Modern edebi türlerin Türkçe edebiyatta ortaya çıkışı ve seyrine dair bir edebiyat tarihi perspektifi kazanırlar.<br>• **2-** Türkçe edebiyatın kurucu kadın yazar varlığını keşfederler.<br>• **3-** Yazarın cinsiyeti, metnin bakış açısı ve temel naratoloji unsurları aracılığıyla, edebi metinleri yorumlama kabiliyeti geliştirirler.<br>• **4-** Kadın yazını ve kadın yazısı kavramlarına ilişkin metodolojik bir yaklaşım edinirler.<br>• **5-** Kadın yazını eleştirisi odaklı okuma pratikleri kazanırlar.<br>• **6-** Edebi metinlere metinlerarası ve karşılaştırmalı okumalar yapmayı öğrenirler. |
| Dersin Öğrenme Yöntem ve Teknikleri | Her hafta 3 saatlik derslerde, ders içi eleştirel okuma ve yazma çalışmalarıyla, tartışma liderlikleri ve metodolojik uygulama pratikleriyle öğrenme çıktılarını edinmeleri sağlanır. |

## HAFTALIK PROGRAM

| Hafta | Konular | Ön Hazırlık |
|---|---|---|
| 1 | Ders ve izlence tanıtımı, tanışma | |
| 2 | Geç Osmanlı Dönemi Kadın Hakları Hareketine Giriş: Kurmaca ve Kurmaca Dışı Metinlerde Talepler, İtirazlar ve Mücadele | • Bilge Ulusman, Giriş ve Kadın Yazını Eleştirisi, Edebi Babanın Reddi içinde. Metis Yayınları. s. 11-30. |
| 3 | Kadın Yazını Eleştirisine Giriş ve Temel Kavramlar: Kadın Yazısı, Metnin/Yazarın Cinsiyeti ve Kalem Metaforik Bir Penis midir? | • Graham Allen Intertexuality içinden Gynocriticism and intertextuality, The return of the female author (2011) • Jale Parla Kadın Eleştirisi Neyi Gerçekleştirdi, Kadınlar Dile Düşünce: Edebiyat ve Toplumsal Cinsiyet içinde. • Elaine Showalter Towards A Feminist Poetics (1979) |
| 4 | Feminist Edebiyat Eleştirisinde Farklı Yaklaşımlar I | • Luce Irigaray This Sex Wich is Not One (2024) içinden s. 21-32. • Sandra Gilbert & Susan Gubar, The Mad Woman in the |

| | | |
|---|---|---|
| | | Attic içinden s. 93-147. • Susan Friedma, Beyond Gynocriticism and Gynesis: The Geographics of Identity and the Future of Feminist Criticism. Tulsa Studies in Women’s Literature, 15(1): 13–40. (1996) |
| 5 | Feminist Edebiyat Eleştirisinde Farklı Yaklaşımlar II | • Luce Irigaray This Sex Wich is Not One (2024) içinden s. 21-32. • Sandra Gilbert & Susan Gubar, The Mad Woman in the Attic içinden s. 93-147. • Susan Friedma, Beyond Gynocriticism and Gynesis: The Geographics of Identity and the Future of Feminist Criticism. Tulsa Studies in Women’s Literature, 15(1): 13–40. (1996) |
| 6 | Türkçe Edebiyatta Kadın Yazını Eleştirisi: Cinai Metinlerde Kadın Yazarlara Özgür Bir Alt Tür Olarak Nefsi Müdafaa Cinayeti Anlatıları | • Bilge Ulusman, Nefsi Müdafaa Cinayeti Anlatılarında Kadın Failliği ve Mahpus Kadın Dayanışması, Edebi Babanın Reddi içinde, s. 329-363. • Münire Handan (Sabiha Sertel), Kocamı Niçin Öldürdüm? (1924) • Halide Nusret, Öldüren Kadınlar Serisi içinde Eşini Öldüren Kadın (1924) |
| 7 | Kadın Yazınında Hukuki Talepler (Eğitim, Miras, Boşanma Hakları ve Kamusal Alanda Kadın Temsiliyeti) | • Makbule Leman, Tashih (1895) • Nezihe Muhiddin, Ümit ve İntizar (1918) |
| 8 | Kadın Yazınında Cinsel Politika Arayışları ve Devlet Feminizmiyle Müzakere | • Suat Derviş, Ben Bu Adamı Öpemem (1935) • Gülsüm Niyazi, Güzel Fahire Hanım (1925, Son Basamak içinde) |
| 9 | Dersiçi Uygulama: Seçilmiş Metinlere Kadın Yazını Eleştirisi Odaklı Okuma Çalışması | |
| 10 | Kadın Yazınında Erkek Şiddeti, Eril Tahakkümün Temsili ve Eleştirisi | • Halide Edip, İmzasız Mektuplar (1911) • Safiye Erol Gel Seninle Dertleşelim (1940) |
| 11 | Kadın Yazınında Gotik: Modern Hanenin Tekinsizliği | • Güzide Sabri, Zeliha (1934) • Halide Edip, Kalaba’nın Cadısı (1922) |
| 12 | Kadın Yazını Bibliyografyaları: Feminist Bellek ve Arşiv Çalışmaları Kadın Eserleri Kütüphanesi Katalog İnceleme Gezisi | |
| 13 | Post-Modernite ve Kadın Öznenin Vefatı: Kadın Yazını Eleştirisi Hala İşlevsel mi? | • Sibel Irzık Öznenin Vefatından Sonra Kadın Olarak Okumak Kadınlar Dile Düşünce: Edebiyat ve Toplumsal Cinsiyet içinde. • Gilbert ve Gubar, Still Mad içinden seçilmiş bölüm. |
| 14 | Dersiçi Uygulama ve Değerlendirme: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi Kadın Yazınına Bütüncül Bir Yaklaşım | |

Kadir Has Üniversitesi'nde bir dönem 14 haftadır, 15. ve 16. hafta sınav haftalarıdır.

## ZORUNLU ve ÖNERİLEN OKUMALAR

• Berna Moran, Feminist Eleştiri Kuramı (2009), s. 249-262.
• Bilge Ulusman, Edebi Babanın Reddi, seçilmiş bölümler (2025)
• Elaine Showalter Towards A Feminist Poetics (1979)
• Gilbert ve Gubar, Still Mad (2022)
• Graham Allen Intertexuality içinde Gynocriticism and intertextuality, The return of the female author (2011)
• Helen Cixous The Laugh of Medusa (1976)
• Jale Parla Kadın Eleştirisi Neyi Gerçekleştirdi, Kadınlar Dile Düşünce: Edebiyat ve Toplumsal Cinsiyet içinde.
• Luce Irigaray This Sex Wich is Not One (2024) içinden s. 21-32
• Sandra Gilbert & Susan Gubar, The Mad Woman in the Attic içinden s. 93-147.
• Sibel Irzık Öznenin Vefatından Sonra Kadın Olarak Okumak, Kadınlar Dile Düşünce: Edebiyat ve Toplumsal Cinsiyet içinde.
• Susan Friedman, Beyond Gynocriticism and Gynesis: The Geographics of Identity and the Future of Feminist Criticism. Tulsa Studies in Women’s Literature, 15(1): 13–40. (1996)
• Toril Moi Feminist Literary Criticism. (1986).

## DİĞER KAYNAKLAR

- Gülsüm Niyazi, Güzel Fahire Hanım (1925, Son Basamak içinde)
- Güzide Sabri, Zeliha
- Halide Edip, İmzasız Mektuplar (1911) ve Kalaba'nın Cadısı (1922)
- Halide Nusret, Öldüren Kadınlar Serisi içinde Eşini Öldüren Kadın (1924)
- Makbule Leman, Tashih (1895)
- Münire Handan (Sabiha Sertel), Kocamı Niçin Öldürdüm? (1924)
- Nezihe Muhiddin, Ümit ve İntizar (1918)
- Safiye Erol Gel Seninle Dertleşelim (1940)
- Suat Derviş, Ben Bu Adamı Öpemem (1935)
- Ulviye Macit, Şermende (1913)

Tüm ders kaynakları öğrencilerle okuma paketi içinde paylaşılacaktır.

## DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

| **Yarıyıl İçi Çalışmaları** | **Sayı** | **Katkı Payı (%)** |
|---|---|---|
| Katılım | 14 | 10 |
| Sunum/Jüri | 2 | 20 |
| Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler (okuma, bireysel çalışma vb.) | 12 | 20 |
| Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar | 1 | 10 |
| Final Sınavı | 1 | 40 |
| **Total:** | **30** | **100** |

## İŞ YÜKÜ HESAPLAMASI

| **Etkinlikler** | **Sayısı** | **Süresi (saat)** | **Toplam İş Yükü (saat)** |
|---|---|---|---|
| Ders Saati | 14 | 3 | 42 |
| Sunum/Jüriye Hazırlık | 2 | 15 | 30 |
| Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler | 5 | 5 | 25 |
| Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar | 1 | 13 | 13 |
| Final Sınavı | 1 | 15 | 15 |
| **Toplam İş Yükü (saat):** | | | **125** |

1 AKTS = 25 saatlik iş yükü

## PROGRAM YETERLİLİKLERİ (PY) ve ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) İLİŞKİSİ

| # | PY1 | PY2 | PY3 | PY4 | PY5 | PY6 | PY7 | PY8 | PY9 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| OC1 | | | | | | | | | |
| OC2 | | | | | | | | | |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| OC3 | | | | | | | | | |
| OC4 | | | | | | | | | |
| OC5 | | | | | | | | | |
| OC6 | | | | | | | | | |

**Katkı Düzeyi:** 1 Düşük, 2 Orta, 3 Yüksek